

סמ"ד אבי קאסה, בן 21 מפתח תקווה. גדוד 51 של גולני.

"7 באוקטובר תפס אותי בסיוור בוקר שגרתי לגמרי במוצב כיסופים, עם עוד שני חיילים והסמל שלי. בשש וחצי התחילו אזעקות. החלטנו לנסוע למיגונית הקרובה, אבל אז קיבלנו הודעה בקשר שיש ארבע חוליות של מחבלים בדרך לקיבוץ כיסופים. החלטנו שאנחנו נשארים להילחם במה שיבוא.

"בפועל היו שם עשרות מחבלים, ואנחנו רק חמישה. נלחמנו. בשלב מסוים אחד החיילים שלי צעק שהוא נפגע, קמתי להגן עליו וכשהתקרבת חטפתי כדור בראש ואיברתי את ההכרה. זוכר רק שבריר שנייה שבה אני יודע שאני חוטף כדור וזהו, לא קם. התעוררתי אחרי שבועיים בבלינסון, אחרי שהייתי מורדם ומונשם. השאלה הראשונה שלי הייתה 'מה עם החיילים שלי', אמא שלי סיפרה לי שהסמל שלי מיכאל בן חמו והחייל שלי עדי צור נהרגו. גיבורים. בזכות הלחימה שלהם הצליחו לפנות אותי ואני חייב להם את החיים שלי. החיוך שיש לי על הפנים זה בזכותם.

"בגלל שהכדור פגע בצד הימני של הראש, התפקוד של הצד השמאלי של הגוף נפגע - היד והרגל. בהתחלה לא הרגשתי שם כלום, שום דבר, והיום, אחרי שיקום ארוך היד והרגל קצת זזות, וכל יום אני לומד ללכת מחדש. הביטחון ירד משמעותית אבל האמונה שלמה. היום עשיתי תרגיל שבו הגוף נשען על משקל הגוף שלי, לא כמו עם הליכון או מקל. זה התרגיל הכי קשה שעשיתי. הרתמה נותנת לי את האפשרות ליפול, כדי לדעת מה רף המסוגלות שלי, אבל כל ההליכה היא שלי. את המדרגה לא הצלחתי לעלות, אבל לאט-לאט אלמד. גם עם מקל לא ידעתי ללכת בהתחלה ובהדרגה למרתי. בכל פעם שממש קשה וכואב לי אני מסתכל בשומר המסך של הטלפון עם החיילים שלי שנרצחו. התמונה צולמה ב-6 באוקטובר, וזה מזכיר לי למה אני חייב להמשיך קדימה".

לצידו בצילום: ירון מדלי, פיזיותרפיסטית במחלקה לשיקום חבלות מוח במרכז הרפואי לוינשטיין.

ליאור אוחנה צילום: ריאן פרויס

סמ"ד סחיו בכך, בת 21 מיבנה. נפגעה מידי בגב.

"כשהתגייסתי כולם צחקו עליי שהלכתי להיות לוחמת, חשבו שזה לא מתאים לי. היום כבר אף אחד לא חושב ככה. ב־7 באוקטובר התעוררתי בבסיס אורים כששמענו אזעקות. אחרי שעה התחלנו לשמוע יריות בצרורות. רצנו למיגונית, הרמנו רחפן להבין מה קורה וראינו מחבלים מתרוצצים בבסיס של פיקוד העורף שצמוד אלינו. חיפינו אחת על השנייה ועפנו לעלות על ציוד לחימה, כי עד אז היינו עם פיג'מות. כשסיימנו להצטייד נכנסנו דרך הגדר לבסיס פיקוד העורף, התחבאנו מאחורי קיר וראינו מיד מחבל רץ לעברנו. יריתי והרגתי אותו. האמת? הייתי בעננים.

"אחרי שלוש שעות של לחימה, כשאנחנו רצים בין מבנים כמו בפאודה, מחבל בא מאחורי וירה לי בגב. הכדור נכנס לעצם הזנב, ריסק את האגן, את העצמות בגב ואת מערכת העיכול. עפתי קדימה, וכל זה כשאני בהכרה מלאה. נפלתי על הרצפה והתחלתי לצרוח 'רק לא למות, אלוהים אני לא רוצה למות! החובשת שהייתה איתי עשתה לי חוסם עורקים בגב ופינו אותי לסורוקה. ברבע ל־12 התקשרתי לאמא שלי מבית החולים, כשאני עדיין בהכרה. לירי שככה חברה שלי, שמתה אחר כך מהפצעים שלה. זה היה מלחץ מאוד, וככה נכנסתי לניתוח.

הניתוח הזה הציל לי את החיים. אם היו מחכים עוד עשר דקות - לא הייתי פה. יומיים אחר כך הודיעו לי שאני חייבת לעשות ניתוח נוסף בגב כדי לשים פלטינות וברגים, אחרת אהיה נכה. היום הגב שלי עדיין שבור אבל אני עומרת, קצת הולכת, יושבת וקמה לבד. הייתי חודשיים באשפוז וחודש בשיקום בשיבא, ויש לי עוד שני ניתוחים לפניי.

"בכל הטירוף הזה הכי קשה לי שאין לי את העצמאות שלי. אני מתה לצאת לטיול הגדול, לעבוד, לעשות כסף כמו כל משוחררת, ועכשיו מי יודע מתי אעשה את זה. ברגע שלא אצטרך את הקביים הדבר הראשון שאעשה זה ללכת על עקבים, זה הדבר שהכי בא לי לעשות. אני חושבת שהכל בראש וברגע שאאמין שיהיה בסדר ואבריא - רק ככה אחלים. אם הנפש שלי לא הייתה חזקה לא הייתי יוצאת מזה."

בצילום לצד ניב פוגלמן, פיזיותרפיסטית בבית החולים השיקומי במרכז הרבאי שיבא

זמן פציעות

ברוך איבד את הרגל בקרב על קיבוץ מגן. אבי נורה בראשו ולומד ללכת מחדש. נועם נפגעה מידי באגן במכולה שבה הסתתרה בנובה. עבור הנשים והגברים שתראו בעמודים הבאים, המלחמה רק החלה. הם כואבים בגוף ובנפש, ולכולם מצפה תהליך שיקום ממושך. הם גם יודעים שהחיים שהיו להם עד לפגיעה כבר לא יחזרו, אבל נחושים לבנות משהו טוב מתוך הצלקות. פרויקט צילומים מיוחד

ברוך כהן, 72, רבש"ץ קיבוץ מגן. קטוע רגל ימין. נשוי ואב לשישה.

"את השם 'פרוטזה' אתם לא מזכירים. עדיין לא מצאתי שם חלופי, אבל אשמח לפתוח את זה לדיון מול הקוראים. קיבלתי אותה לפני כמה ימים ואני בדרייטים איתה, לומד להכיר את הגברת. מבחינתי 'פרוטזה' מגדיר אותך כנכה, אבל אני לא נכה. הבעיה שלי היא דווקא הברך השמאלית, הבריאה, אני חייב לשמור עליה טוב כי זה מה שנשאר לי. הגעתי לפה לפני חודשיים, ומאז יש לי את עדי שלי, הפיזיותרפיסטית שצמודה אליי, יש בינינו אמון, הדדי וכשאני אומר לה 'תסמכי עליי, תורידי ידיים, אני יכול ללכת לבד', היא סומכת עליי ומורידה ידיים.

"נפצעתי ב־7 באוקטובר, בכניסה לקיבוץ, כשזיהיתי מחבלים. ברירת המחדל היחידה הייתה לחתור למגע, לירות בהם, לדרוס אותם ולהיפטר מכמה שיותר, ובפרק הזמן הזה לאפשר לכיתת הכוננות הטובה שלי לתפוס עמדות ראויות. הקיבוץ שלי הוא הקיבוץ היחיד שלא חדר אליו מחבל אחד, והגבורה היא הגבורה של כיתת הכוננות.

"אחרי כמה היתקלויות חטפתי אר־פי־ג' קטן, ומיד הבנתי שהקרטול שלי הלך. בהמשך חטפתי עוד שלושה כדורים לתוך השוק וריטשו ממש את הרגל שלי, זו הסיבה שהקטיעה היא מעל הברך. מה שהיה לא יחזור, ואני רץ קדימה – אולי לא רץ, רק מקרטע – אבל גם זה יבוא. לפושטק כמוני זה קצת מסוכן כל הרבר הזה, כשאני מרגיש ביטחון אני רוצה לרוץ, ומזל שיש לי את עדי שמזכירה לי שזה תהליך. "יש לי שישה ילדים, שישה נכדים, פרוסים בדרום, רק אחד גר במגן ליד, ואני מקווה שהוא יסכים להמשיך לגור שם. אני 49 שנים במגן, ומעולם לא יצאתי מהקיבוץ לתקופה כזו ארוכה. לולא הפציעה אני נשאר במגן, אלה השורשים שלי, הלב שלי. עכשיו אני משתוקק להראות לנכדים ולילדים את הפרוטזה החדשה, הם עוד לא ראו את האושר על הפנים של הסבא שלהם. אני מאושר כי אני לומד ללכת מחדש, כמו תינוק, פוגש את המקום שייקח אותי לעצמאות".

בצילום לצד עדי גונן, פיזיותרפיסטית במחלקה לשיקום אורתופדי במרכז לוינשטיין מקבוצת כללית

רס"ן איתי אדלשטיין, בן 30 מנהריה. סמג"ד בגדוד שקד של גבעתי. נכנע בעין ובמוח. נשוי ואב לבארי בן השנה וחצי.

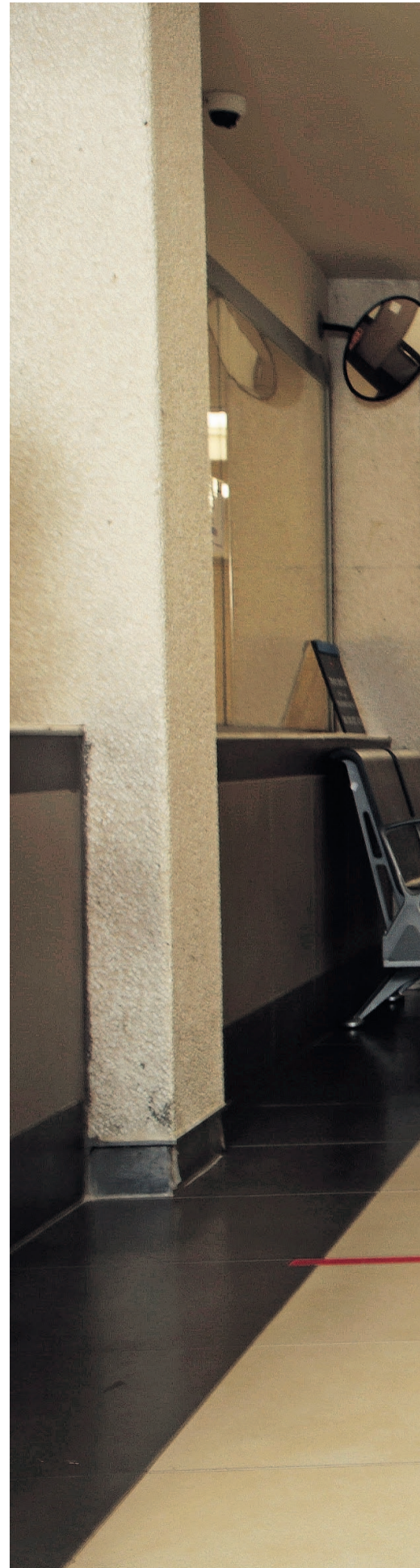
"המלחמה תפסה אותי בחופש בין תפקידים. ביום ראשון, 8 באוקטובר, התחלתי תפקיד בביסל"ח עד שנפצעתי. בשבוע הראשון היינו במרחב זיקים, טיהרנו את האזור ממחבלים. ואז עברנו להכנות לכניסה הקרקעית. נכנסנו עם הגרוד לאזור תל עלאוה בצפון הרצועה, שם מחבלים הסתתרו בתוך בתי ספר, כשהם מחזיקים שם אזרחים. יומיים עשינו תצפיות ואז החלטנו לצאת להתקפה.

"בבוקר 20 בנובמבר כבשנו אזור גבוה ששולט על כל המרחב של המאס, בקומה החמישית. זרקנו רימוני עשן ומטולים, בעיקר כדי לזהות את המחבלים ולהזהיר את האזרחים שיצאו לפני ההתקפה שלנו. בשלב הזה קיבלתי מכה מטורפת לפני ונפילתי על הרצפה. אני מפקד הכוח, אז היה לי חשוב להעביר את המסר לסיים מה שצריך. החובש הגיע, ראה את הפציעה שלי, ואני שואל אותו 'מה יש לי? אני מרגיש שכואבת לי העין', והוא אומר שיש חשש לאיבוד איבר.

"תוך שעה אני בסורוקה עושים לי סיטי ומבינים שיש פגיעה שחדרה לתוך המוח. הקליע פגע ברשתית של העין, ויש פגיעה גם בעצב הראייה. את השבוע הראשון בבית החולים - עם הכאבים, הניתוחים וההדרמות - אני בקושי זוכר. ואז הגעתי לבית לוינשטיין. בהתחלה הייתי עסוק בעיקר בכאב, לא התעסקתי בשום דבר אחר. זה היה כאב מטורף, וכשהימים חלפו הבנתי שהפציעה שלי קשה. גם הרופאים אמרו לי שהם לא אופטימיים, שמקווים שתהיה ראייה אבל היא לא פונקציונלית: צללים ואורות בלבד. הקליע נשאר בתוך המוח שלי, להוציא אותו ייצור יותר נזק, ואני אחיה עם זה. פה בשיקום אני עובד על הרברים הקוגניטיביים, מקבל פיזיותרפיה וטיפול נפשי והמון בדיקות וניתוחים. לא ידוע מתי אצא מפה. 'אשתי לא אהבת שאני אומר את זה, אבל כל מה שקרה - לא קרה לחינם. אם היה צריך הייתי מוסר את החיים שלי למדינה. 11 שנים בצבא אני מחכה לרגע שתהיה מלחמה ואוכל להילחם. זה יכול היה להיגמר אחרת לגמרי ואני מודה על זה שנפגעה לי רק עין אחת. הקליע במוח זה באסה, כי יהיו לזה השלכות בעתיד, אבל אין מה לעשות. הקושי העיקרי זה שהחבר'ה שלי עדיין בעזה, אני חושב על זה כל רגע, כל שנייה. החלום שלי הוא לא להבריא או לראות בעין, אלא להיכנס שוב ולהילחם עם החיילים שלי'."

לצידו בתמונה: טטי ביטון, מרפאה בעיסוק אחראית במחלקה לשיקום חבלות מוח

וועם בן דוד. בת 27 מרמת-השרון. סובלת מפגיעת ירי באגן.

"התחלתי לצייר במסיבת הטבע הראשונה שהייתי בה, ומאז לא הפסקתי. במסיבה היא גם הכרתי את דוד יאיר שלום, בן הזוג שלי. היינו יחד שנתיים, טיילנו המון בעולם ונובה הייתה המסיבה הראשונה שהלכנו אליה אחרי שחזרנו.

"נורא פחדתי לצייר שם. לא ציירתי במסיבה המון זמן ונובה היא מסיבה גדולה שיש בה הרבה אמנים. דוד דחף אותי, אמר לי שאני מסוגלת. אבל אני הייתי עם תחושות בטן לא טובות. בשש בבוקר נפתחה הרחבה הגדולה והיה מטורף, האור של הזריחה נוחת על הפנים של כולם ומעיר אותם והם מחויכים. כל אחד בשלו וכולם ביחד.

"ואז התחילו יירוטים. כיבו את המוזיקה וכולם רצו לכל עבר. דוד ואני רצנו והגענו למכולות. דוד הרגיש שהוא חייב לקחת את הפיקוד לידיים אז הוא עמד מחוץ למכולה ואני נכנסתי אליה. בחרתי להיכנס למכולה השמאלית. בהמשך, לימנית זרקו רימון וכולם שם מתו. שמתי על עצמי קרטון ושקיות זבל. היה לי קטשופ על הראש ונמלים, אבל שום דבר לא עניין אותי. הסתמסתי עם דוד. הוא אמר שהוא מכווין את הכוחות. הוא ביקש ממני לספור כמה אנחנו ולדאוג שכולם בשקט. ספרתי 16. סימסתי לו את המספר אבל כבר לא הייתה תגובה ממנו. שמעתי מבחוץ 'אללה אכבר' וצרוח יריות. שמעתי את דוד נושם בכבדות. דקות אחר כך מחבל חדר לתוך המכולה וריסס אותנו. חטפתי כדור לאגן והרגשתי שריפה מטורפת. הבנתי שיש לי שני חורים, שהכדור נכנס ויצא.

אחר כך התחלנו לשמוע ירי מסונכרן והבנו שאלו חיילי צה"ל, ראינו מעלינו מסוקים ונופפנו להם. החיילים עזרו לי לצאת מהמכולה, הניחו אותי בין הפצועים שהם אספו מכל אזור המסיבה. שלושה מילואימניקים שבכלל לא היו בתפקיד לקחו אותי. מתוך 16 יצאנו רק ארבעה. בפינוי ראיתי את דוד זרוק בכניסה של המכולה, ללא רוח חיים, השיער היפה שלו על הרצפה, עם צרוח יריות בגב.

עברתי ניתוח, התאוששות, ועכשיו אני פה בשיקום ואמורה לצאת עוד כמה שבועות. אני על כיסא גלגלים כדי לא להכביד על האגן, אבל כן הולכת כמה צעדים. הרבה מהפיזיותרפיה שלי ומההתאוששות הנפשית זה הציור. תרמו לי צבעים וקנבס ואני מציירת פה ומתחזקת. כשהכי קשה אני שומעת את הקול של דוד דוחף אותי, הוא המלאך השומר הפרטי שלי. אני מחכה להתחזק ולרקוד את החיים שלי, בשבילי, בשביל דוד ובשביל האהבה שהייתה לנו."

ממ"ר ישי שמחוני, בן 33 מנתניה. נורה ברגלו. נשוי ומצפה לילד.

"אשתי אהבה בחודש תשיעי, אז גם פה אני בכוננות עד הלידה, שזה הכי מלחיץ. נפצעתי במילואים, באזור השומרון. לפני שלושה שבועות. ביום שישי בערב היינו ליד מבוא דותן בתגבור ציר, ואז שמענו ירי. התקדמתי לכיוון הירי ותוך כדי קיבלתי כדור לרגל, הוא נכנס מצד אחד ויצא מהשני. זחלתי למחסה ומשם המשכתי לנהל לחימה. היה חושך מצרים, לא ראינו כלום והמזל שלנו היה שהמחבלים ברחו. היו לי מעצורים בנשק, בלגן, לא הבנו איפה המחבלים. ירינו שלוש מחסניות לכיוונם ואז פינו אותי לאחור, וטיפלו בי בפילבוקס.

"באותם רגעים היו הרבה איודאות ולחץ, לא חשבתי על כלום, רק לצאת משם חי, כי הייתי בטוח שהם ממש לידי עוד שנייה. הייתי דרוך ורק בפינוי התחלתי לעכל. ומשם, כאבי תופת. אושפזתי בבית החולים הלל יפה, משם עברתי ללניאדו ואז לבית לוינשטיין. עד עכשיו בכלל לא הלכתי. בימים האחרונים אני הולך, לאט ממש, יש כאבי תופת. מצד אחד אסור לאמץ יותר מדי רגל, מצד שני אני רוצה להשקיע כדי לקום לצאת מפה. אני הכי אוהב כדורגל, משחק בשביל הכיף, והמטרה שלי לחזור לשחק. וכמובן שהמטרה הכי חשובה היא להחזיק את הילדה בידים".

ליאור סודמי, בן 44 מאשקלון. סובל מכניעות בגנייס התחתונות.

"ב-7 באוקטובר בעשר בבוקר התחיל טירוף של אזעקות, ואז גם הבית שלי ספג פגיעה ישירה. אני חי בבית עם אמא שלי ועם המטפלת שלה. הגראד נחת עלינו בהפתעה ועפנו כולנו. המטפלת קיבלה רסיסים ביד ובגב, אני רסיסים בירך, אחד גדול ממש שנכנס ויצא וממש פילח אותה. למרבה המזל, אמא שלי הייתה בחדר הפנימי, היא שכבה על

המיטה וזכוכיות עפו עליה. ניצלה בנס. "התמונה הבאה שאני זוכר זה שהמטפלת מעולפת ומדממת, ואני שוכב עם רגל הצידה, מפורקת, בטוח שהיא לא קיימת. מלא עשן וזכוכיות מעליי. אמא שלי צורחת. אני זוחל, סוחב את עצמי מדמם, מחוץ לבית להזעיק עזרה. פותח את הדלת וצועק, אבל אנשים מפחדים לצאת לעזור לי, מפחדים שייפלו עליהם טילים. רק אחרי שעה פינה אותי אמבולנס.

"אני מרגיש שקיבלתי את החיים בחזרה. זה נס גדול שלא מתי מאיבוד רם. בסוף נכנסתי לניתוח של שבע שעות, התעוררתי, הייתי בחדר הלם, מוגדר כפצוע בינוני. רק אז סיפרו לי מה שקרה במדינה, ולא האמנתי. אחרי יומיים פינו אותי במסוק לבילינסון כדי לעבור ניתוח נוסף להציל את הרגל. ניתוח שני תוך שלושה ימים. לפני שלושה שבועות עברתי עוד ניתוח, לקחו לי עצם מהרגל הבריאה והעבירו לרגל הפצועה.

"הכי קשה בשיקום מהסוג הזה זה להיות סיעודי, לא להיות עצמאי, לא להיות תלוי בעצמך. אני צריך עזרה במקלחת, בשירותים. עד לפני כמה ימים הייתי צמוד לכיסא גלגלים והייתי צריך שיעזור לי לנעול נעליים. עכשיו אני משלב הליכון עם כיסא גלגלים. עדיין אין לי דריכה מלאה ואסור לי לאמץ את הרגל. הכל טרי והכל רגיש. הכי אני מתגעגע לכדורגל, לילדים שאני מאמן. הם באו לבקר אותי פה והביאו לי פיג'מה של מיקי מאוס. החיים לעולם לא יחזרו להיות מה שהיו, לא רואה את עצמי חוזר לשגרה שבה אני עובד ממש בבוקר עד שמונה בערב. אני מקווה שאמצא איפה לעבוד כמה שעות, בינתיים הכל באיודאות".